

Гнатенко Галина Юрївна
аспірантка кафедри фінансів
Національного університету біоресурсів і
природокористування України
м. Київ, Україна
Науковий керівник:
Зеліско І. М.
д.е.н., професор

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У ринковій економіці, як відомо, ніщо не може гарантувати підприємству процвітання. Сільське господарство є однією з найближчих галузей економіки до теоретичної моделі досконалого конкурентного ринку [3, с. 191]. Це означає, що висока конкуренція у галузі змушує кожне підприємство напружено працювати над підвищенням ефективності своєї діяльності. Конкуренція неминуче знищує одні підприємства та збагачує інші. Підприємства, яким вдається раціонально витратити ресурси, виживають і процвітають, інші — банкрутують; безперервно виникають нові фірми та зникають старі [7, с. 43].

Формування надійної системи фінансової безпеки підприємства забезпечує його стабільне функціонування і створює умови для зростання його економічного потенціалу. У той же час фінансову безпеку підприємства потрібно розглядати як самостійний об'єкт дослідження через призму результатів діяльності підприємства. Головною метою забезпечення фінансової безпеки є гарантування стабільного та максимально ефективного функціонування підприємства в поточному періоді і високий потенціал розвитку в майбутньому. Тому, під фінансовою безпекою розуміють: ступінь захищеності фінансових інтересів підприємства на усіх рівнях фінансових відносин; здатність фінансової системи забезпечити ефективне функціонування економічної системи і стійке економічне зростання; здатність суб'єкта господарювання протистояти загрозам внаслідок формування відповідного фінансового забезпечення; рівень забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення його потреб і виконання існуючих зобов'язань; стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів, виражене у найкращих значеннях фінансових показників.

Однією із найважливіших умов забезпечення стійкості підприємства та формування позитивних результатів його фінансової діяльності

є існування ефективної системи фінансової безпеки, яка забезпечить захист підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз. В сучасній науковій літературі існує підхід, за яким фінансову безпеку підприємства розглядають як базову складову його економічної безпеки. Тобто, вона є найважливішою якісною характеристикою економічної системи підприємства, яка визначає здатність підтримувати нормальні умови функціонування та забезпечує розвиток, а також послідовну реалізацію економічних інтересів. Тим не менш, відсутня однозначна й виважена наукова позиція щодо сутності та змісту фінансової безпеки як економічної категорії. Тому сьогодні особливо актуальним є формування чіткого значення фінансової безпеки підприємства, узагальнення підходів щодо її сутності та забезпечення умов для її досягнення спираючись на вплив різних факторів.

Дослідженням фінансової безпеки підприємств присвячено багато наукових праць різних вітчизняних та зарубіжних дослідників, серед яких О.В. Ареф'єва, Л.І. Абалкін, Т. Аллісон, І.О. Бланк, В.І. Грушко, Т.Ю. Загорельська, К. Горячева, І.П. Мойсеєнко, В.В. Прохорова, Г. Фостер, Й. Шумпетер. Враховуючи їх праці про даний напрямок фінансової науки, можна погодитися з тим, що фінансова безпека представляє такий стан підприємства, який дозволяє забезпечити фінансову рівновагу, стійкість, платоспроможність і ліквідність підприємства в довгостроковому періоді.

Фінансова безпека підприємства — це захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності [5]. Головна мета фінансової безпеки підприємства полягає в гарантуванні його стабільного та максимально ефективного функціонування на даному етапі та високий потенціал розвитку в майбутньому. Між тим, її оцінка передбачає визначення рівня платоспроможності підприємства, оптимальності структури й ефективності використання його капіталу, а також встановлення рівня показників, що відображають різні аспекти його фінансово-господарської діяльності.

Сучасні тенденції якісних зрушень у структурі виробництва та суспільства говорять про те, що інтелектуальний капітал став домінуючим фактором економічного розвитку країн світу. Стабільне функціонування, зростання економічного потенціалу суб'єктів аграрної сфери в умовах ринкових відносин багато в чому залежить від наявності надійної системи економічної безпеки. Для досягнення прийняттого рівня фінансової безпеки суб'єктів аграрної сфери слід забезпечити постійну платоспроможність суб'єкта, високу ліквідність його балансу, фінансову незалежність і високу результативність господарювання. У зв'язку з цим необхід-

но вивчати численні показники, які всебічно характеризують всі сторони діяльності суб'єктів аграрної сфери, для виявлення глибинних причин зміни фінансового стану.

Розвиток підприємництва у ХХІ ст. неможливий без інноваційної складової. Глобальні світові процеси вимагають від українського бізнесу суттєвих перетворень у напрямі першочергового та ефективного використання інтелектуального капіталу як базового системоутворюючого ресурсу. Його ефективне використання сприяє підвищенню конкурентоспроможності товарів, виробництва та національної економіки загалом на міжнародному ринку. Разом з тим інноваційний розвиток на мікрорівні неможливий без відповідного фінансування. В умовах обмежених ресурсів функціонування підприємств, установ, організацій залежить від їх спроможності задіяти наявні нематеріальні активи, що є в їх розпорядженні, зокрема інтелектуальний потенціал працівників.

Успішний розвиток підприємства та його високі фінансові результати перебувають у прямій залежності від інноваційних заходів, впровадження яких забезпечується наявністю відповідних ресурсів. Такими, зокрема, є інтелектуальні ресурси підприємства. При цьому як для дослідження процесів створення та використання інтелектуальних продуктів, так і для управління даними процесами на підприємствах необхідно мати в своєму розпорядженні чітко окреслений понятійний апарат.

Література

1. Бараннік В. Економічна безпека підприємства як складова економічної безпеки держави / В. Бараннік // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. — 2016. — № 2. — С. 5–20.
2. Бендиков М. А. Экономическая безопасность промышленного предприятия в условиях кризисного развития // Менеджмент в России и за рубежом. — 2012. — № 2. — С. 17–30.
3. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия. — К.: Эльга, Ника — Центр, 2004. — 784 с.
4. Грунин О. А., Грунин С. О. Финансово-экономическая безопасность организации. — СПб.: Питер, 2010. — 160 с.
5. Камлик, М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект [Текст]: навч. посіб. / М. І. Камлик. — К.: Атіка, 2005. — 432 с.
6. Коваленко К. В. Основи створення комплексної системи економічної безпеки підприємства: теоретичний аспект / К. В. Коваленко // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган Барановського. — 2008. — № 3. — С. 134–136, 160.
7. Лоханова Н. Система управління станом економічної безпеки підприємства: проблемні питання, концепція розвитку / Н. Лоханова // Економіст. — 2005. — № 2. — С. 52–56.